

Oratoriekoret
Cæciliaforeningen
inviterer til:

MESSE I H-MOLL av J.S. BACH

SOLISTER:

Birgitte Christensen, sopran
Anne-Carolyn Schlüter, sopran
Tone Kummervold, alt
Vidar Hellkås, tenor
Halvor Melien, bass

ORKESTER:

Musikere fra Oslo-Filharmonien
Lars Henrik Johansen, orgel

DIRIGENT:

Steffen Kammler

KOR:

Cæciliaforeningen

Søndag 28. okt.

kl. 18.00

Frogner kirke

CÆCILIA-
FORENINGEN



Norges eldste oratoriekor - stiftet 1879

Johann Sebastian Bach og hans messe i h-moll

Det har ikke skortet på superlativer i vurderingen av Johann Sebastian Bachs messe i h-moll. "Sannsynligvis det største musikalske kunstverk verden har sett," skrev en tysker for to hundre år siden. Mange storslagne musikkverk har sett dagens lys senere. Men det er ikke lenge siden den norske musikkhistorikeren og Bach-spesialisten Ove Kr. Sundberg uttalte at messen hører til blant de "mest ruvende manifestasjoner på musikkens område", og at den er "Bachs kirkemusikalske testamente og kronen på hans livsverk". I 2015 ble originalmanuskriptet tatt inn på UNESCOs verdensarvliste. Hvordan ble dette verket til, og hvorfor vurderes det så høyt?

Vi skal tilbake til første halvdel av 1700-tallet og til Leipzig i fyrstedømmet Sachsen. Der hadde lutheraneren Johann Sebastian Bach (1685–1750) hatt stillingen som kantor ved Thomasskolen siden 1723. De to viktigste oppgavene hans var å undervise ved skolen og å skrive og fremføre musikk til gudstjenestene. Han utfoldet en produktivitet som er nesten ufattelig. I tillegg til serier av kortere kantater til bruk i gudstjenestene året rundt skrev han omfattende pasjonsverk for påskehøytiden med fremstillinger av Kristi lidelseshistorie, blant dem *Johannespasjonen* (1723) og *Matteuspasjonen* (1729).

Likevel var Bach lite verdsatt av sine arbeidsgivere. Det oppsto stadig konflikter og kompetansestrid med rektorer og andre overordnede. Bach søkte en mulighet til å få anerkjennelse fra høyere hold, og den meldte seg i 1733. Da døde kurfyrsten av Sachsen, og som en del av den offisielle sorgen ble det i noen måneder forbudt å fremføre musikk. Det ga Bach arbeidsro til å skrive en *missa brevis*, en forkortet messe som bare omfattet de to første delene av den femdelte messen. Den tilsvarende de to første delene av den senere h-mollmessen, "Kyrie" og "Gloria". Navnet til tross, komposisjonen hadde et omfang større enn noen annen tidligere kortmesse. Verket sendte Bach til den nye kurfyrsten med bønn om å bli utnevnt til hoffkomponist, en ren ærestittel uten forpliktelser, men noe han håpet ville gjøre inntrykk i Leipzig. Etter tre års ventetid fikk han sitt ønske oppfylt.

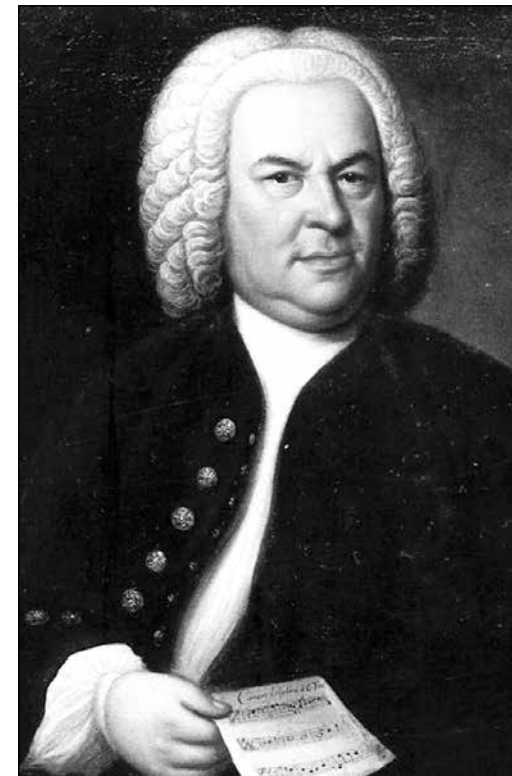
Men messen forble et skrivebordsarbeid. Det finnes ingen spor etter fremføringer, verken i Leipzig eller i hovedstaden Dresden. I Dresden lå forholdene vel til rette, hoffet var katolsk og gudstjenestespråket latin. Den latinske teksten var likevel ikke til hinder for at messen kunne anvendes i en luthersk menighet. Ved de store kirkehøytidene ble latinen tatt i bruk også der. Kanskje var omfanget av messen og den kompliserte musikken en avgjørende hindring.

Femten år senere, da Bach var i ferd med å bli gammel, tok han verket frem igjen og utvidet det til en fullstendig messe. Sanctusdelen hentet han uforandret fra et tidligere arbeid. Ellers bearbeidet han eldre kantatesatser og tilpasset dem til messens tekster. Men han komponerte også helt nye ledd, blant dem det inderlige og følsomme "Et incarnatus est", som er tidfestet til høsten 1749. Sannsynligvis er dette det siste Bach overhodet skrev.

Bach hadde neppe noen fremføring av messen i tankene. Den var snarere ment som en oppsummering av hans livslange erfaring med kirkemusikken i dens mange stilarter, med forskjellige komposisjonsteknikker og med bruken av den menneskelige stemmen i korpartier og soloarier. Kanskje skjulte han også kristen tallsymbolikk flere steder i verket.

H-mollmessen består av i alt 27 deler. Hele 18 av dem er korsatser. Noen er holdt i en streng, eldre stil, mens barokkens jublende overskudd utfolder seg i andre. Avslutningen av "Kyrie" og åpningen av "Gloria" er gode eksempler på det. Et stykke ut i "Confiteor" fletter Bach uventet inn en langsom, gregoriansk melodi blant de andre mer bevegelige stemmene. I sats etter sats viser han sitt mesterskap i å skrive fuger, der temaet vandrer fra stemme til stemme. Ofte er koret femdelt, med to sopranstemmer. I det brusende englekoret i "Sanctus" har koret seks stemmer, og i det påfølgende "Hosanna" er det åtte. Solopartiene er ofte ledsaget av instrumentalsolister fra orkesteret.

Messen åpner med et kollektivt, intenst bønnerop: "Herre, miskunn deg!" Deretter setter treblåserne inn med et tema som forplanter seg gjennom orkesteret og går videre fra stemme til stemme i koret i stigende bølger. Etter to timer avsluttes messen med ordene "Gi oss fred!" i en dobbeltfuge der trompetene topper kor- og orkesterklangen.



Johann Sebastian Bach, malt av Elias Gottlob Hausmann i 1746. Dette er det eneste samtidige portrettet som ikke er omdiskutert.

Særlig på grunn av de store kravene til koret har Bachs h-mollmesse vært omgitt med en nærmest fryktblandet respekt. Da Bachs store verker ble gjenopplaget omkring 1830, fikk pasjonene raskt sine fremføringer. H-mollmessen måtte derimot vente helt til 1859 på sin første konsert i Tyskland. Til Norge kom den først langt ut på 1900-tallet. Det er betegnende at Cæciliaforeningen tok opp *Johannespasjonen* i 1894 og *Matteus-pasjonen* i 1937. Koret ventet imidlertid helt til 1999 før det ga seg i kast med h-mollmessen. I Oslos konsertliv går det flere år mellom hver fremføring. Derfor er kveldens konsert under Steffen Kammlers ledelse ikke så lite av en musikkbegivenhet.

Knut Johannessen



Statue av Johann Sebastian Bach foran St. Thomas kirke i Leipzig.

KYRIE

Coro (a 5)
Kyrie, eleison.

Duetto (Soprano I, II)
Christe, eleison.

Coro (a 4)
Kyrie, eleison.

GLORIA

Coro (a 5)
Gloria in excelsis Deo,
et in terra pax hominibus
bonae voluntatis.

Aria (Soprano II)
Laudamus te, benedicimus te,
adoramus te, glorificamus te.

Coro (a 4)
Gratias agimus tibi
propter magnam gloriam tuam.

Duetto (Soprano I, Tenore)
Domine Deus, Rex coelestis,
Deus Pater omnipotens, Domine
Fili unigenite, Jesu Christe;
Domine Deus, Agnus Dei,
Filius Patris:

Coro (a 4)
Qui tollis peccata mundi,
miserere nobis;
qui tollis peccata mundi,
suscipe deprecationem nostram;

KYRIE

Kor
Herre, miskunn deg.

Duet (sopran I, II)
Kristus, miskunn deg.

Kor
Herre, miskunn deg.

GLORIA

Kor
Ære være Gud i det høyeste,
og fred på jorden for mennesker
av god vilje.

Arie (sopran II)
Vi priser deg, vi velsigner deg,
vi tilber deg, vi forherliger deg.

Kor
Vi takker deg for
din store herlighet.

Duet (sopran I, tenor)
Herre, vår Gud, himlenes konge,
Gud, allmektige Fader, Herre du
enbårne sønn, Jesus Kristus,
Herre vår Gud, Guds lam,
Faderens sønn.

Kor
Du som tar bort verdens synder,
miskunn deg over oss.
Du som tar bort verdens synder,
hør vår bønn.

Aria (Alto)

Qui sedes ad dexteram Patris,
miserere nobis.

Aria (Basso)

Quoniam tu solus Sanctus,
tu solus Dominus,
tu solus Altissimus, Jesu Christe.

Coro (a 5)

Cum Sancto Spiritu in gloria Dei
Patris. Amen.

**CREDO
(Symbolum Nicenum)**

Coro (a 5)

Credo in unum Deum,

Coro (a 4)

Patrem omnipotentem, factorem
coeli et terrae, visibilium
omnium et invisibilium.

Duetto (Soprano I, Alto)

Et in unum Dominum Jesum
Christum Filium Dei unigenitum.
Et ex Patre natum
ante omnia saecula.
Deum de Deo, lumen de lumine,
Deum verum de Deo vero.
Genitum, non factum,
consubstantialem Patri:
per quem omnia facta sunt.
Qui propter nos homines
et propter nostram salutem
descendit de coelis.

Arie (alt)

Du som sitter ved Faderens høyre
hånd, miskunn deg over oss.

Arie (bass)

For du alene er hellig, du alene
er Herren, du alene er den
høyeste, Jesus Kristus.

Kor

Med Den Hellige Ånd,
i Gud Faderens herlighet. Amen.

**CREDO
(Den nikenske trosbekjennelse)**

Kor

Jeg tror på én Gud,

Kor

Den allmektige Fader,
som har skapt himmel og jord,
alle synlige og usynlige ting.

Duetto (sopran I, alt)

Jeg tror på én Herre, Jesus
Kristus, Guds enbårne sønn,
født av Faderen
fra evighet.
Gud av Gud, lys av lys,
sann Gud av den sanne Gud.
Født, ikke skapt,
av samme vesen som Faderen.
Ved ham er alt blitt skapt.
For oss mennesker
og for vår frelses skyld
steg han ned fra himmelen.

Coro (a 5)

Et incarnatus est de Spiritu
Sancto ex Maria Virgine:
et homo factus est.

Coro (a 4)

Crucifixus etiam pro nobis:
sub Pontio Pilato passus
et sepultus est.

Coro (a 5)

Et resurrexit tertia die,
secundum Scripturas.
Et ascendit in coelum:
sedet ad dexteram Patris.
Et iterum venturus est cum
gloria judicare vivos et
mortuos: cujus regni
non erit finis.

Aria (Basso)

Et in Spiritum Sanctum,
Dominum et vivificantem: qui
ex Patre Filioque procedit. Qui
cum Patre et Filio simul
adoratur et conglorificatur:
qui locutus est per Prophetas.
Et unam sanctam catholicam et
apostolicam Ecclesiam.

Coro (a 5)

Confiteor unum baptisma
in remissionem peccatorum.

Coro (a 5)

Et exspecto
resurrectionem mortuorum.

Kor

Han er blitt kjød ved Den Hellige
Ånd, av jomfru Maria,
og er blitt menneske.

Kor

Han ble korsfestet for oss,
pint under Pontius Pilatus
og gravlagt.

Kor

Han oppstod den tredje dag
etter Skriften.
Fór opp til himmelen og
sitter ved Faderens høyre hånd.
Han skal komme igjen med
herlighet og dømme levende og
døde, og på hans rike skal det
ikke være ende.

Arie

Jeg tror på Den Hellige Ånd,
Herre og livgiver, som utgår fra
Faderen og Sønnen, og som
med Faderen og Sønnen tilbes
og forherliges, og som har talt
ved profetene. Jeg tror på én
hellig, katolsk [dvs. allmenn]
og apostolisk kirke.

Kor

Jeg bekjenner én dåp
til syndenes forlatelse.

Kor

Jeg venter
de dødes oppstandelse

Et vitam venturi saeculi.
Amen.

SANCTUS

Coro (a 8)

Sanctus, Sanctus, Sanctus
Dominus Deus Sabaoth:
Pleni sunt coeli et terra
gloria tua.
Hosanna in excelsis.

Aria (Tenore)

Benedictus qui venit
in nomine Domini:

Coro (a 8) da capo

Hosanna in excelsis.

AGNUS DEI

Aria (Alto)

Agnus Dei, qui tollis peccata
mundi, miserere nobis.
Agnus Dei, qui tollis peccata
mundi,

Coro (a 4)

Dona nobis pacem.

og det evige liv.
Amen.

SANCTUS

Kor

Hellig, hellig, hellig er Herren,
hærskarenes Gud.
Himlene og jorden er full av
din herlighet.
Hosianna i det høye.

Arie (tenor)

Velsignet være han som kommer
i Herrens navn.

Kor

Hosianna i det høye.

AGNUS DEI

Arie (alt)

Guds lam, som tar bort verdens
synder, miskunn deg over oss.
Guds lam, som tar bort verdens
synder,

Kor

Gi oss din fred.

Oversettelse: Messebok, utgitt av Norsk katolsk bisperåd 1985.

Birgitte Christensen, sopran

Birgitte Christensen er en av landets ledende sopraner og har en betydelig karriere både i Norge og internasjonalt. Birgitte Christensen studerte ved Norges Musikkhøyskole i Oslo, og var fra 1999 til 2003 engasjert ved operaen i Innsbruck. Hun har sunget ved de fleste europeiske operahus under mange av vår tids ledende dirigenter og har blitt en av de virkelig store sopraner i vår tid. I tillegg til operaroller har hun også besøkt et stort antall europeiske konsert-hus. Hennes eksepsjonelt brede repertoar inkluderer alle stilarter fra tidlig barokk til et stort utvalg samtidskomposisjoner.

Roller i sesongen 2013/14 er blant annet Donna Anna i *Don Juan*, som fremføres både ved Den Norske Opera, i Paris, Tolouse, Barcelona, Oviedo, Shanghai, Beijing og Hong Kong. Hun har også sunget Violetta i *La Traviata* ved Den Norske Opera, Rosalinde i *Flaggermusen*, Mahlers *Des Knaben Wunderhorn*, Verdis *Requiem* både med Trondheim og Oslo symfoniorkestre, Mendelsohns *Symfoni nr. 2*, Beethovens *Symfoni nr. 9*, Brahms *Requiem* i Stavanger og Oslo, Strauss' *Vier letzte Lieder*, Mendelsohns *Elijah* og konserter med et variert utvalg operaarier med Kristiansand Symfoniorkester.



Anne-Carolyn Schlüter, mezzosopran

Anne-Carolyn Schlüter fullførte sine studier ved Kölner Musikhochschule i 2001, og har siden opparbeidet seg et bredt repertoar som opera- og konsertsanger som spenner fra Cavalli til nåtidige komponister. Fra Händel til Mahlers *Lied von der Erde* og Berios *Folk Songs*. Hun har en spesiell forkjærlighet for lieder og kammermusikk, og gir jevnlig recitals i blant annet Tyskland, Kina og Norge. Av operaroller har hun blant annet sunget Glucks Orfeo, Hermia, Hänsel, Cenerentola, Isabella, Olga, Floßhilde og Erda, og hun har gjestet nesten alle viktige operahus i Tyskland, Italia og Spania.



Våren 2009 sang Anne-Carolyn tittelrollen i Othmar Schoecks opera *Penthesilea* ved Theater Lübeck og ble for rollen nominert årets sangerinne av magasinet Die Opernwelt. Samme år gjestet hun for første gang Den Norske Opera og Ballett i Dvořáks *Rusalka*.

Hun har arbeidet med Sir Colin Davies i Madrid og har turnert med Claudio Abbado gjennom flere italienske operahus, the Edinburgh Festival og på Festspielhaus Baden-Baden. Innen kirkemusikk har hun samarbeidet med Helmuth Rilling i verk som spenner fra Claudio Monteverdi til Wolfgang Rihm. Dette inkluderer blant annet opptredener med Chicago Symphony Orchestra og Israel Philharmonic, og ved Oregon Bach Festival. Hun har spilt inn flere CD-er, blant andre *Trylleflyten* med Claudio Abbado, utgitt på Deutsche Grammophon, og en prisbelønnet innspilling av Franz Schrekers *Das Spielwerk und die Prinzessin*.

Anne-Carolyn har bosatt seg i Norge og er stadig oftere å se på scener her som på Kirkefestspillene i Kristiansand under Rolf Gupta, Oslo Kammermusikkfestival under Arve Tellefsen eller med Stavanger Symfoniorkester. Hun jobber regelmessig med Terje Kvam og Carl Høgset.

Tone Kummervold, mezzosopran

“En varm og unik klang” – slik beskrives Tone Kummervolds stemme av hennes tidligere lærer og en av Norges mest kjente operasangere, Elizabeth Norberg-Schulz. Kummervold debuterte ved Nasjonaloperaen i 2009 og ble fra sesongen 2012/2013 fast medlem av solistensemblet. Her har hun fylt roller i operarepertoarets klassikere, som Lola i *Cavalleria rusticana*, Suzuki i *Madama Butterfly*, Olga i *Eugene Onegin*, Mary i *Den flyvende hollender* og Tredje dame i *Trylleflyten* – men hun har også utmerket seg i moderne

verker som Amando i *Le grand macabre*, Alun O. All i Knut Vaages opera *Khairos* og Pilegrimen i Kaija Saariahos *L'amour de loin*.

Sesongen 14/15 sang hun tittelrollen i Calixto Bieitos versjon av *Carmen*, Niklausse i *Hoffmanns eventyr*, Flora i *La traviata* og Sonetka i *Lady Macbeth fra Mtsensk*. Høsten 2015 imponerte hun kritikere med sin tolkning av Varvara i *Katja Kabanova*.



Kummervold har i tillegg gjort flere andre operaroller i inn- og utland, blant annet ved Opera Barga i Italia, Den Nye Opera i Bergen, Musikkteatret i Trondheim og ved Steinvikholmen Musikkteater. Hun har også gitt konsertopptredener med Bergen Filharmoniske Orkester, Kringkastingsorkestret og Filarmonica Romana i Italia.

Vidar Hellkås, tenor

Vidar Hellkås har sin musikalske utdannelse fra Universitetet i Oslo og Norges Musikkhøgskole. Som solist har han gjort seg bemerket innenfor barokkmusikken og da særlig som evangelist i Bachs pasjoner og *Juleoratoriet*. Cæciliaforeningen har engasjert ham flere ganger til slike partier. På repertoaret innen kirkemusikk finner vi også Händels *Messias*, Mozarts *Requiem* og Rossinis *Petite messe solennelle*.



Ved Den Norske Opera har Vidar gjort roller i blant annet *Lohengrin*, *Parsifal*, *Fidelio*, *Barabbas*, *Den fjerde nattevakt*, *Vi lager opera*, *Rosenkavaleren*, *Trylleflyten* og i *Don Carlo*, som for øvrig var åpningsforestillingen ved den nye operaen i Bjørvika.

Med sine allsidige musikalske interesser og bakgrunn er han ofte å finne på plakaten som konsertsolist i de fleste sjangre. Han har vært solist med blant annet Det Norske Kammerorkester, Barokkanerne og Tromsø Symfoniorkester. Han har også gitt ut boken *Klassiske sanger*.

Halvor Melien, bass

Barytonen Halvor F. Melien studert ved Norges Musikkhøgskole i Oslo. Sommeren 2014 medvirket han i Académie du Festival d'Aix-en-Provence. Til tross for sin unge alder har han allerede etablert seg som en etterspurt konsertsanger. Han opptrer regelmessig i konsertsaler og på festivaler i Europa og Asia, og har et usedvanlig bredt konsertrepertoar



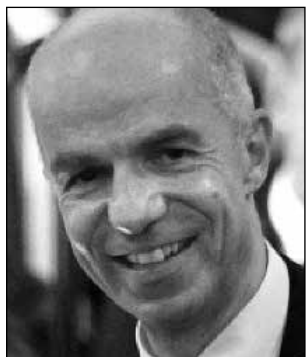
som spenner fra 1600-tallsmusikk via Bach, Händel, Haydn, Mozart, Brahms, Bruckner, Grieg, Fauré, Mahler, Duruflé og frem til vår tids musikk.

Melien har medvirket på en rekke urfremførelser og CD-innspillinger, blant annet John Frandsens *Requiem*, Knut Vaages *Høgsongen* og Ørjan Matres *Hoffentlich mussten si an der Grenze nicht lange warten*. Han har jobbet med internasjonale dirigenter som Paul Agnew, Fabio Biondi, Marcello Di Lisa, Peter Dijkstra, Simon Gaudenz, Robert Howarth, Tõnu Kaljuste, Nicholas Kraemer, Andrew Parrott, Vasily Petrenko, George Petrou, Morten Schuldt-Jensen, Andreas Spring, Jos van Veldhoven, Alexander Vedernikov og Gottfried von der Goltz.

Melien gjorde sin debut på Den Norske Opera som Sersjant, gårdskar og fengselsvakt i Sjostakovitsj' *Lady Macbeth fra Mtsensk* i sesongen 2014/15. Andre nylige operaengasjementer inkluderer Papageno i Mozarts *Tryllefløyten* ved Municipal Theatre i Ho Chi Minh City, Pastore i Alessandro Scarlattis *Ermina* i Napoli, Man i Lera Auerbachs *The Blind* ved Trondheim Musikkteater og Salieri i Rimskij-Korsakovs *Mozart og Salieri* med Nordnorsk Opera.

Steffen Kammler, dirigent

Steffen Kammler har sin bakgrunn fra Øst-Tyskland. I åtte år sang han i det tradisjonsrike guttekorset Dresdner Kreuzchor, et av de fremste guttekorene i Tyskland, med røtter rundt 800 år tilbake. Etter en avstikker, han studerte journalistikk i Leipzig, utdannet Steffen seg som kor- og orkesterdirigent ved musikkhøyskolene i Weimar og Leipzig i 1996.



Sin dirigentkarriere startet Steffen i 1990 da han tok over ledelsen av Kammerchor Josquin des Prez Leipzig, et ensemble som har spesialisert seg på tidlig musikk helt tilbake til 1300 tallet, musikk fra renessanse til tidlig barokk. En del av profilen var fremføringer av ny musikk, deriblant flere urfremføringer. Med Kammerchor Josquin des Prez ble det flere radioproduksjoner og innspilling av Orlando di Lassos *Psalmi poenintentialis* for selskapet Raumklang. Steffen var fortsatt direktionsstudent da han fikk sitt første engasjement som

kormesterens assistent ved Opernhaus Halle. Dette banet vei til en stilling ved et av Europas største operahus, Hamburgische Staatsoper, hvor han arbeidet i en tilsvarende posisjon fra 1997 til 2001. Steffen hadde hovedansvar for det profesjonelle koret med 80 sangere i flere enn 20 operaproduksjoner og konserter, deriblant en kritikerrost innspilling av Alban Bergs *Wozzeck*, med dirigent Ingo Metzmacher.

Sommeren 2001 flyttet Steffen til Norge etter å ha blitt valgt ut blant flere titalls søkere fra hele Europa som ny kormester ved Den Norske Opera. I åtte år bygget Steffen opp operakoret til et ensemble som kunne måle seg med de beste i internasjonal målestokk. I samme periode satte Steffen i gang Operaens eget barnekor. Han hadde overordnet ansvar for utviklingen av dette nye ensemblet som etter hvert fikk et navn i musikk-Norge. Steffen dirigerte mer enn 80 forestillinger med barnekor, oftest med orkestre fra Barratt Due Musikk institutt i orkestergraven. Dette samarbeidet fortsatte da Steffen i 2009 valgte å avslutte i sin stilling som kor-mester for å kunne konsentrere seg om sine egne musikalske prosjekter, fra nå av som frilansdirigent.

Aktivitetene utenfor operaen startet i 2008 da Steffen ble ansatt som dirigent for Oratoriekoret Cæciliaforeningen. Fra januar 2009 ble han dessuten dirigent for den tradisjonsrike Norske Studentersangforening (til 2011). I april 2009 reiste Steffen for første gang til Shaoxing i Kina for å undervise og dirigere ved universitetet der, noe som resulterte i et engasjement som gjesteprofessor.

Steffen har alltid hatt stor glede av å jobbe med barn og ungdom. Derfor begynte han etter sin tid på Operaen å undervise på musikklinjen ved St. Hallvard videregående skole i Lier i direksjon, kor og piano. I tillegg dirigerer han de store musikalske prosjektene skolen framfører.

I 2012 startet Steffen Asker Barne- og ungdomskor.

Stefan Zlatanov, repetitør

Stefan er Cæciliaforeningens faste repetitør. Han er utdannet pianist og kordirigent og har studert ved både Norges Musikkhøgskole (NMH) 2009 og ved Hanns Eisler Hochschule für Musik Berlin. Han har også tatt etterutdanning i kordireksjon ved NMH.



Stefan jobber fast som akkompagnatør ved NMH, Oslo By Steinerskole, Høy-skolen i Staffeldtsgate og Universitetet i Agder (UiA). Han har også lang erfaring med å undervise i musikkteori for amatørmusikere. Stefan har bred erfaring med korledelse, og han har dirigert flere verker for kor og orkester. Høsten 2014 var han dirigent for uroppføringen av Kunsthall Oslo sin konseptopera-opptreden i Oslo rådhus, en oppføring som ble nevnt i New York Times. Under Oslo Operafestival var han musikalsk ansvarlig for oppsetningen av *I pagliacci*.

Stefan driver også et prosjektbasert vokalensemble, Oslo madrigalensemble, som opptrer på offentlige konserter og i lukkede sammenhenger. Stefan spiller fast i inn- og utland med Alexander Rybak, og arbeider jevnlig med flere av Norges fremste operasangere, blant annet på legendariske Underwater Pub. Han er en meget ettertraktet freelancepianist, og spiller alt fra klassisk, jazz og pop til samtidsmusikk og folkemusikk. Han komponerer, arrangerer og synger. I 2016 ga Stefan ut sin første soloplate.

Oratoriekoret Cæciliaforeningen

Oratoriekoret Cæciliaforeningen er et blandet kor med sangere i alle aldre. Koret ble startet i 1879 og er Norges eldste oratoriekor. Cæciliaforeningen er et livskraftig, aktivt og stort kor med et høyt ambisjonsnivå som stadig søker etter nye musikalske utfordringer. Selv om koret hovedsakelig fremfører større klassiske verk med orkester og solister, er også a cappella en del av repertoaret. Steffen Kammler har vært dirigent for koret siden 2008, og Stefan Zlatanos er korets faste repetitør.

Cæciliaforeningen har en betydelig plass i norsk musikkhistorie. Koret har uroppført flere verk av norske komponister, og har også stått for førstegangsfremfør- elser i Norge av de fleste større verk for kor og orkester, blant annet *Juleoratoriet* av J.S. Bach. Fra 1880 og fram til i dag har koret holdt mer enn 460 konserter.

Dagens kor fører tradisjonen videre med å legge hovedvekten på kirkemusikalske verk for kor og orkester. Sentralt står de store korverkene med orkester, på den ene siden kjernerepertoaret som Bachs *Juleoratoriet*, *Johannespassjonen*, Bachs *h-mollmesse*, Mozarts *Requiem*, Brahms *Ein deutsches Requiem*, messekomposisjonene av Haydn, Mozart, Schubert og Beethoven, Händels oratorier, Rossini, Mendelssohn og Dvoraks store korsymfoniske verk og korverk fra sentrale korkomponister til de klassisk moderne som Kodaly, Strawinsky, Szymanowsky, Durufle og Rutter. På den andre siden, forpliktet til korets

historiske rolle, oppfører koret norske korverk med en viktig plass i landets musikkhistorie. I løpet av de siste årene har vi fremført og spilt inn for NRK radio det første tilgjengelige korverk med orkester som har tilknytning til Norge, nemlig Georg von Bertouchs kantate *Gott, der Herr, der Mächtige*. På repertoaret er også Friedrich August Reissigers *Requiem til Kong Karl Johans død*, Fartein Valens *Salme 121* (i en versjon av Eivind Buene med strykeorkester) og Kjell Mørk Karlsens *Symphonia da Requiem*. Koret ga i 2012 ut en CD-innspilling av Reissigers *Requiem*. Med dette verket har Cæciliaforeningen også reist på turné til Reissigers fødeby, Bad Belzig i Tyskland, og i 2014 ble koret invitert til å fremføre verket i Slottskyrkan på Stockholms slott ved den svenske markeringen av 200-årsjubileet for 1814.

Med Steffen som dirigent har a cappella fått plass i korets programmer. Dette omfatter blant annet norske korverk. Noen av disse er blitt gravet fram fra Nasjonalbibliotekets manuskriptsamling. Vår dirigent har laget flere nye partiturer etter håndskrevne manuskripter fra sentrale norske nasjonalromantikere som Johannes Haarklou, Friedrich August Reissiger og Catharinus Elling. Og selvfølgelig synger Cæciliaforeningen korverk fra de norske klassikerne Arild Sandvold (en av korets tidligere dirigenter), Knut Nystedt og Egil Hovland. Cæciliaforeningen er et frittstående kor som ikke er tilknyttet noen menighet eller forening.

Musikere fra Oslo-Filharmonien

Oslo-Filharmonien er landets ledende symfoniorkester med stor internasjonal anerkjennelse. Orkesteret ble opprettet i 1919 med 59 musikere. De har hatt en fantastisk utvikling og nådde sin foreløpige karrierehøyde under sjefsdirigent Mariss Jansons ledelse i årene 1979-2000. I dag er antallet musikere ca. 110. Orkesterets daglige tilholdssted er Oslo Konserthus.

Lars Henrik Johansen, orgel

Lars Henrik Johansen er en mye brukt frilanscembalist og har arbeidet med blant annet Kringkastingsorkesteret, Det Norske Kammerorkester, Norsk Barokkorkester, Det Norske Solistkor, Trondheim-Solistene, Camerata Nordica, Oslo Kammerorkester, Kristiansand Symfoniorkester, Harald Hårfagre Kammerorkester, Barokkanerne og Mormorio. Han har mastergrad i cembalospill fra Norges Musikkhøgskole og mastergrad i tidligmusikk fra Det Kongelige Danske Musikkonservatorium.

Vår neste konsert:

JULEORATORIET

av Johann Sebastian Bach

1., 5. og 6. kantate

Lør. 15. og søn. 16. des. i Frogner kirke.

Billettsalget har allerede startet på Ticketmaster, søk etter Cæciliaforeningen.



KOM OG SYNG

store verk med orkester i et stort kor!

Vi øver mandager fra
19.00-21.30
i Professor Dahls gt. 30
på Frogner.

Ta kontakt:
www.ceciliaforeningen.no
post@ceciliaforeningen.no
telefon 980 75 200

Vi synger også a cappella.
Hør et utvalg på YouTube med
søkeord: cæciliaforeningen.

**CÆCILIA-
FORENINGEN**



Kveldens konsert i Frogner kirke arrangeres i samarbeid med Frogner menighet.